

REDACTIUNEA,  
Administrațiunea și Tipografia  
Brașov, piața mare nr. 33.  
Scrisorile neînscrise nu se pri-  
mesc. — Manuscrisurile nu se  
retrimit.

INSERATE  
se primesc la Administrațiunea în  
Brașov și la următoarele  
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:  
la Viena: la N. Duker Nachf  
Nur. Augenfild & Emeric Les-  
ner. Heinrich Schalek. A. Op-  
pelt Nachf. Anton Oppelk.  
la Budapesta: la A. V. Gold-  
berger, Ekstein Bernat, Julius  
Leopold (VII Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:  
o serie garmond pe o coloană  
10 bani pentru o publicare. —  
Publicări mai dese după tari-  
fă și învoială. — RECLAME pe  
pagina 3-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.  
Abonamente pentru Austro-Ungaria:  
Pe un an 24 cor., pe șase l. 12 cor., pe trei luni 6 cor.  
N-rii de Duminică 2 A. pe an  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminică 8 franci.  
Se printră la toate ca-  
șiele poștale din țară și din  
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov  
Administrațiunea, Piața mare,  
Târgul Inului Nr. 30, etajiu  
I.: Pe un an 20 cor., pe șase  
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.  
Cu dusul în casă: Pe un an  
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei  
luni 6 corone. — Un exemplar  
10 bani. — Atât abonamentele  
oât și inserțiunile sunt a se  
plăti înainte.

Nr. 34.

Brașov, Joi 13 (26) Februarie.

1903.

## Probleme economice.

(Reuniuni de credit și economie. Societăți coope-  
rative de producțiune și desfăcere.)

I.

Neapărat că băncile noastre ro-  
mânesce au adus și aduc servicii ne-  
contestabile poporului nostru dela  
sate și orase pe terenul economic,  
social și chiar moral. În primul rând  
ele au combătut ușura și au scăpat  
pe sătean din ghiarele cămătarilor  
evrei, cari în multe locuri l'ar fi co-  
plesit și imbrâncit cu totul la pă-  
ment, cum s'a întâmplat bună-ură  
cu Rutenii din comitatele Ugocea,  
Bereg și Maramureș, pe cari guver-  
nul ungar cu totă „acțiunea sa de  
salvare” nu i va mai pute mântui  
din ghiarele Jidanilor galițiani.

Românii deci, grație băncilor  
lor înființate în scuită vreme una  
după alta în toate părțile, au rămas  
feriți de pacostea invasiunii galițiane.  
Apoi la bănci se adăpostesc și tră-  
iesc o numără de inteligență română  
direct și indirect, care-și găsește apli-  
cațiune și subsistență onorabilă în  
patrie, în serviciul poporului; fără  
de ele multă lume ar fi silită să ia  
lumea în cap, ori să treacă și să se  
asimileze cu totul în tabăra vrășma-  
șilor noștri. În fine, la cas de nevoie,  
comune și particulari au găsit și gă-  
sesc sprijinul material dorit și credit  
mai ușor. De exemplu la clădirea  
unei biserică, a unei școli, la cum-  
părarea unor pământuri și scăparea  
altora din mâni streine, găsesc suma  
necesară până la lichidarea aface-  
rei etc.

În resumat efectele bune și fo-  
loșele băncilor sunt vedite și nu pot  
fi puse la îndoială de nimeni!

Dar să cercetăm mai de aproape,  
decă sunt suficiente băncile, și decă au  
dat ore până acum toate foloșele, la  
cari ne puteam aștepta dela ele?

Poporul dela sate a recurs de  
multe-ori la ajutorul și sprijinul băn-  
cilor, când a ajuns în strimțore, er  
de multe-ori, și în cestiuni de mimica,  
s'a imprumutat și s'a băgat până în  
gât în datorii la ele, pentru a face  
ospețe, logodne, nunți cu tãmbălu  
mare, pomeni șgomotose, ori pentru  
a-și cumpăra obiecte de ale casei  
ori de lux, etc. etc., cari în cele  
mai multe casuri puteau să lipsescă.

Au deschis ore institutele nō-  
stre de bani ochii economilor noștri  
dela sate asupra deosebirei ce există  
între o datorie productivă și una nega-  
tivă? Nu ne e cunoscut să se fi pu-  
blicat nici o instrucțiune din partea  
lor pentru poporul dela țără. Mai  
departe îndemnat'au ele, prin credi-  
tul acordat, pe sătenii și popor a  
pași pe calea progresului adevărat ca  
să producă mai mult și mai bun, și  
deschisu-i-au ore calea către o cul-  
tură mai bună, mai sistematică? Și  
întru cât au favorizat și inlesnit băn-  
cile noastre stăruințele de a spori și  
îmbunătăți cultura și producțiunea  
națională?! Căci scopul lor final, ca  
instituțiunii pentru popor ce sunt  
în adevăratul înțeles al cuvântului,  
nu pōte fi nici de a favoriza traiul

ușor și comod al cător-va familii, și  
nicii creșterea tantiemelor și divi-  
dendelor, ce le dau din câștigul real-  
izat.

Până acum aproape toate băncile  
și institutele nōstre de credit și  
economii s'au mulțumit exclusiv nu-  
mai de a da bani cu dobândă, și apoi  
la încheierea bilanțului a vota câteva  
micș ajutōre pentru scopuri naționale  
și culturale: subvenții la școle, premii  
și stipendii la elevi, contribuiri la  
masa școlariilor etc. Cum-că însă ma-  
rile probleme economice, sociale,  
culturale au rămas nestudiate, ne-  
cultivate și neresolvate de dēnșele,  
o scie fie-cine.

Ce aparițiunii ni-se presentă în-  
tr'aceea?

Vedem cu îngrijire cum și po-  
porul nostru a început a emigra în  
masă în America, ceea-ce până acum  
nu s'a mai pomenit. Până acum  
numai trecerea sēu dosirea în Ro-  
mânia se considera ca o pierdere  
pentru noi, o pierdere care, ce-i drept'  
în ceea-ce privește pătura nōstră  
cultă a fost destul de simțitōre, căci  
ne-a lipsit de multe milioane de flo-  
rinii cheltuiți cu studiile gimnasiale  
și universitare ale celor trecuți peste  
granită.

O altă aparițiune îngrijitōre este  
că cu toate băncile nōstre sporite la  
număr și în ce privește capitalul  
lor social, și cu totă întinderea ope-  
rațiunilor lor, bunăstarea materială  
și morală a poporului nostru mai mult  
scade decăt progresază, parte în urma  
înmulțirii lui numerice, care este  
relativ cea mai mare între națiunile  
conlocuitōre, parte fiind-că nu mai  
pōte suporta spesele mari și tot felul  
de datorii și aruncuri din o moșioră  
trunchiată și în devalvație cu agri-  
cultura-i primitivă, eredită din moși  
strămoși, supusă silei de câmp și avēnd  
foloșe comune cu obștea, cari il  
țin în loc și pe cel inteligent și  
silitor alături de cel neglijent și  
ignorant.

Țăranul nostru român a rămas  
tot pe lângă vechia sistemă de plu-  
gărie și folosirea pământului, deși  
și-a ameliorat casa și și-a înmulțit aca-  
retele economice, er în urma introdu-  
cerii plugurilor de fer din fabrică  
el lucrază pământul ađi ceva mai  
binișor decăt înainte, *dér nu bine* —  
er vitele lui sunt cele mai slabe și  
de mai puțină valōre în țără. A ră-  
mas însă în vigōre ca sacro-sanctă  
sistema trienală de 3 câmpuri cu dă-  
vãlmășia și ogorul obligator de care  
n'are voie nimeni să se atingă, și  
decă cutezi a cârti contra ei ceva,  
îndată te pui rău cu țăranul și-ți  
perđi totă trecerea în ochii lui.

Însă țăranului nu i-a pus nimeni  
în vedere scăderea enormă a prețu-  
lui productelor solului — a cereale-  
lor, din cauza concurenței americane,  
deosebit de deprețierea banilor și a  
valōrei lor ca metal.

Încercări de îmbunătățirea vi-  
telor s'au făcut numai sporadic în  
câte-va comune din comitatul Si-  
biiului cu rassa Pinzgau. Marii culti-  
vatori de vite români, *mocanii și fu-  
tuenii* părăsesc cu totul păstoria ca

nerentibilă, în vreme ce Sașii și ma-  
rii proprietari unguri înființază lăp-  
tării sistematice pentru esport, țin  
concursuri și esposiții de creșterea  
vitelor de rasă, și acordă o mulțime  
de premii, medalii, diplome de re-  
cunoscință etc. la creșterii parti-  
culari.

Ai noștri și ale nōstre institu-  
țiunii economice și de progres eco-  
nomic ce au făcut? Nimic! Căuta-  
t'au a desvolta și perfecționa alte  
ramure de producțiune și avuție na-  
țională, cu ajutorul băncilor și in-  
stitutelor nōstre de credit și econo-  
mii? Nu.

Încercarea de a face cuceriri pe  
terenuri încă streine firei Românului,  
n'a dat rezultatele așteptate. Esemplu  
viu este cazul cu reuniunile de con-  
sum, „Concordia” și altele, căci firea  
unui popor nu se modifică și schimbă  
cu una cu două, ca din pur agricol  
să devină de odată popor de ne-  
gustori.

Acēta nereușită nu esclude însă  
posibilitatea de a face încercări pen-  
tru a desvolta alte ramuri de pro-  
ducțiune națională, cari au rădăcini  
vechi și adēnci în popor.

## Compromis în cestiunea proiectelor militare?

„Alkotmány” de la 24 Februarie scrie,  
că în cercurile parlamentare din Buda-  
pesta se vorbește despre o *desarmare a  
oposiției obstructioniste* față cu proiectele  
militare. După discursurile, ce le vor ține  
săptămâna acēta Francisc Kossuth și Ga-  
briel Ugron, va lua cuvēntul unul din  
membrii guvernului și autorizat va face  
oposiției *concesiunii* de natură a o îndu-  
pleca să nu mai continue obstructia. Decă  
obstructia n'ar înceta nici în cazul acesta,  
guvernul și-ar lua refugiu la *ultima ratio*.

„Bud. Hirnap” a scris deja forțe căl-  
duros despre *serviciul activ de doi ani*,  
precum și despre *ofiterii maghiari* și des-  
pre *întrebuințarea limbei maghiare* în ar-  
mata comună, er Țiarul agrarianilor liberali  
(„Hazánk?”) scrie, că „norii obstructiunii  
vor fi curății de vântul *compromisului*,  
pentru ca să se vină astfel în ajutorul în-  
clinării parlamentului ungar spre pace” din  
*acea parte*, de unde au venit proiectele mili-  
tare și de unde *putem spera reforme*.”

Organul fracțiunii ugroniste „Magyar-  
ország” încă scie ceva despre planurile  
unui compromis. El scrie: „Rezultatele de  
până acum ale obstructiunii pot servi ca  
garanție, că succesul va urma... Nimeni nu  
vrē luptă fără sfirșit. Din momentul în  
care partea ungară a armatei va sta pe  
picior maghiare și se va codifica acēta,  
garantându-se esecutarea legii, *continua-  
rea luptei nu mai are sens*.”

„Magyar Nemzet”, care încă cunōce  
planul compromisului, publică un articol  
din pana lui Gustav Beksics, care pledază  
energic pentru *validitarea limbei maghiare  
și armată*.

Mai mult. Partidul independist a ținut  
Sâmbătă o conferență cu privire la  
care s'a dat un comunicat. După acest  
comunicat Francisc Kossuth a raportat  
conferenței, că *din partea guvernului au  
pășit cu el mijlocii și nemijlocii în contact  
în direcția, ca partidul independist și de  
la 48 să-și formuleze pretenșiunile, cari ar*

*forma basa unor tratări privitoare la o de-  
cisiune asupra sorții proiectelor militare.*

Ađi. Miercuri, partidul va ține o nouă  
conferență, în care va decide, decă va în-  
tra ori nu în tratări.

Se afirmă, că audiența lui Coloman  
Szell la Majestatea Sa și la moștenitorul de  
tron archiducele Francisc Ferdinand, e în  
strînsă legătură cu afacerea acēta.

Coloman Szell ar voi să primescă de  
la corōnă autorizarea pentru propunerea  
unui compromis, care ar consta în aceea,  
ca guvernul unguresc să garanteze drep-  
tul limbei maghiare în armată, și ca ofi-  
țerii din armata comună supuși ungari să  
fie transferați la regimentele din Ungaria,  
în fine să se organizeze fi viitor artileria  
în honveđime.

„Alkotmány” publică acestea fără a  
face din parte-i vr'un comentariu.

## Situația în Balcani.

Era de prevēdut, că Sultanul va primi  
planul de reforme elaborat de Austro-Un-  
garia și Rusia. După o telegramă din *Con-  
stantinopol*, ministrul de esterne *Tevfik-pașa*  
a încunoscintat alaltăeri după amiăđi pe  
baronul *Calice*, ambasador austro-ungar, și  
pe *Sinovjev*, ambasador rusesc, că Sulta-  
nul primesce reformele propuse.

Reformele sunt de caracter adminis-  
trativ și nu fac deosebire între confesiuni și  
rasse. Ele pretind incassarea drēptă a im-  
positelor, înființarea de mai multe filiale  
a băncii otomane, însărcinate cu incassa-  
rea impozitelor. Impositele acestea să se  
întrebuințeze numai spre scopuri locale și  
de interes public. Guvernatorul general ar  
fi să se numescă pe timp de trei ani. Poli-  
ția și gendarmeria va fi organizată de ins-  
tructorii europeni.

Sultanul a rămas penibil surprins, când  
i-s'a dat de scire, că *toate puterile aprobă  
reformele*.

\*

Ministrul-president bulgar *Danev* a  
făcut în Sobrania bulgară declarațiunii im-  
portante cu privire la *cestiunea macedo-  
nēnă*. El dișe între altele:

Devisa guvernului este: a respecta  
drepturile vecinilor și a apēra interesele  
Bulgariiei. Toate cestiunile controversate din-  
tre Bulgaria și România s'au rezolvit. Cu  
Serbia vrem să trăim în cele mai bune  
raporturi. Tot așa și cu monarchia austro-  
ungară, cu Rusia și Turcia. E de dorit  
însă, ca *să se vorbescă cât mai puțin* des-  
pre relațiile dintre Bulgaria și Rusia și  
despre politica Rusiei față de Bulgaria,  
fiind-că a-se vorbi mult despre acēta, e  
*păgubitor în mare măsură pentru țără*.  
Rusia a ajutat mult Bulgariiei, și va ajuta.  
Nu se pōte nega acēta.

Organizația macedonēnă a amenințat  
cu pericol nu numai ordinea internă în  
principat, dēr și relațiile lui esterne. Asta  
*nu se mai pōte tolera*. Cestiunea macedo-  
nēnă se găsește acum în mâinile marilor  
puteri și guvernul bulgar speră bune re-  
sultate. Decă reformele nu s'ar introduce,  
guvernul și atunci ar urma tratări *amicale*  
cu Turcia, ca cu un stat vecin.

*Danev* a protestat contra suposiției,  
că Bulgaria ar urma o politică iloială față cu  
Turcia. Guvernul a disolvat comitetele ma-  
cedonene, pentru-că a aflat, că ele unel-  
tesc în secret. A luat hotărârea disolvării  
după o matură chibzuire și e convins, că

din cauza acésta nu va fi compromis nici înăuntru, nici în afară.

\*

Guvernul bulgar a adresat o circulară agenților săi comerciali din Turcia, prescriindu-le de a avea atitudine corectă față cu împrejurările, și ordonându-le de a recomanda notabililor bulgari de a se conduce cu lealitate și de a nu lua parte la vre-o mișcare revoluționară.

\*

Vre-o câte-va ciocniri, fără rezultate însă, s'au produs între o bandă bulgară și trupele turcesci, în zilele de 18 și 19 Februarie, în districtul Gerghely, vilaetul Salonic. Un bulgar a fost ucis și doi soldați răniți.

\*

După scirile din Macedonia, șapte bande bulgare de 200—300 oameni, organizate în ultimele zile, după uneltirile lui Saraffoff, sunt așî complet armate.

\*

Mișcarea Albanesilor a luat proporții. Și idea că ea este pusă la cale de Pórtă, prinde din ce în ce mai mult.

Intr'adevăr, toate măsurile ce se iau contra Albanesilor sunt numai de formă. Arestările ce se fac, se revocă după câte-va ore.

Representanții puterilor discută deja ideea, ca să se adaugă la propunerile de reforme în Macedonia și imediata desarmare a Albanesilor.

Pressa sârbescă cere acésta cu insistență și se anunță din Belgrad, că se organizează și meetinguri în acest scop.

Turcia grăbește cu înarmările și adună mari cantități de proviziuni. La Constantinopole domnesce convingerea, că războiul este inevitabil.

## Alegerea de episcop din Arad.

„Bud. Tud.“ publică, după cum afirmă el, din isvor sigur o informațiune asupra constelației voturilor la ultima alegere de episcop din Arad. Fiind acésta informațiune ținută obiectiv, îi dăm loc și noi, lăsând, firesce, răspunderea pentru esacitate ei în sarcina numitei corespondențe oficiose. Etă ce scrie „Bud. Tud.“:

— „Rezultatul alegerii din Arad, cu triumful președintelui consistorului Ignatie Papp, în primele sciriri ce s'au publicat prin diare a fost caracterizat din eróre drept triumf al partidului mangrist, ceea-ce nu este. Rolul decisiv l'au avut deputații sinodali bihoreni, cărora acum li-s'a prezentat prima ocașie, de a-și înălța pe compatriotul lor în scaunul episcopesc. Cea mai mare parte din ei trăiesc în raporturi rele cu vicariul Mangra, care a prigonit pe câți-va protopopi cu cercetări disciplinare; aceștia, firesce, la prima alegere au votat cu Hamsea și împreună cu dênșii au votat și Ign. Papp, care nici n'a

făcut taină din acésta și a declarat, că de astă-dată nu reflectează la scaunul episcopesc, numai ca să nu se facă scisiune în partidul lui Hamsea.

„Ignatie Papp nici-odată nu s'a manifestat ca aderent al partidului mangrist, nici nu l'a considerat nimeni ca atare, din contră în-totdeuna l'au ținut de omul cel mai credincios al metropolitului Meșianu, cel urgisit de mangriști. Cu ómenii lui Hamsea, Papp în tot-deuna a fost în cele mai bune relațiuni, și chiar în sinul accestui partid s'a ivit întâiū ideea, de a-i pune candidatura, în cas, când reușita lui Hamsea n'ar fi asigurată. Planul acesta însă a fost abandonat, pe de-oparte, pentru-că o mare parte a partidului lui Hamsea nu se putea împrietini cu ideea, ca să-l părăsescă pe acela, pe care îl credea de cel mai calificat pentru scaunul episcopesc și pe care, după asigurările verbale, îl credeau sigur de reușită; pe de altă parte fiind-că se temeau, că decă o parte fie cât de neînsemnată din partid s'ar alătura cătră Papp, în partid s'ar fi făcut scisiune, prin ceea-ce partidul lui Mangra ar fi reușit a-și scóte candidatul propriu. După ce Papp a declarat, că nu caută episcopia, dér nu refuză încrederea cu care îl onorează, cea mai mare parte a deputaților bihoreni, cari sunt parte inrudiți, parte prietini cu Papp, l'au designat pe dênșul candidat și în ajunul alegerii, vizitându-l, i-au oferit voturile. Atunci grosul partidului mangrist vędând, că Hamsea póte fi trântit cu siguranță, pe când candidatul propriu nu numai că n'are prospecte, ci din contră prin divisarea voturilor în trei, ar profita Hamsea, au ținut și ei în ajun conferență, candidând tot pe I. Papp, dându-i asigurare chiar și în scris despre voturile lor.

„Vędând acésta procedare energică, Bihoreni mai toți au părăsit partidul lui Hamsea, de unde se și esplică scăderea numărului voturilor lui Hamsea.

„Este evident deci, că alegerea lui Ign. Papp nu se póte considera drept victorie a partidului mangrist și nici drept rezultat al pactului făcut între cel ales și partidul mangrist, căci situația i-a forțat pe mangriști a-se alătura lor, spre a-și ajunge scopul, care era: trântirea lui Hamsea.

„Episcopul ales de altmintrelea a accentuat imediat la alegere în discursul adresat sinodului, că nu se consideră de alesul unui partid, ci de alesul întregului sinod, și în încrederea, ce s'a pus întrênșul nu vede, decât recunoscerea serviciilor sale, ce le-a făcut până acuma bisericeii.“

## Organizația revoluționară în Macedonia.

Un corespondent al ȋiarului „N. Fr. Pr.“ a avut o convorbire cu un membru al comitetului din Macedonia.

Datele publicate de curénd în „No-woje Wremja“ despre organizațiunea internă revoluționară, spunea Macedoneanul, nu corespund într-o tóte adevărului.

D-vóstré sciiți, continuă el, cât de diferentă este administrația turcescă față cu asemenea pregătiri naționale și politice în timp de pace.

În Turcia este mai ușor, decât în orî care altă țără, a pune la cale conjurațiuni, alianțe secrete etc. Turcia se deshtëptă în tot-deuna, când puscile se descarcă, dér atunci apoi ia măsuri brutale. Organizația internă n'are nevoie de tăinuire. Sate întregi, districte întregi sunt locuite de aderenți de ai comitetului. Autoritățile turcesci în timp de pace nici-odată nu sunt primejdióse organizațiunei, cu tot spionagiul poliției, periculoși sunt numai trădătorii din cele-lalte tabere creștine.

Decă, continuă Macedoneanul, organizația, al cărei statut eu nu-l cunosc, în adevăr ar fi atât de bună, n'ar trebui, decât un semn și revoluția ar fi gata. Pre-cum sciiți însă, fie-care bandă trebuie să-și dea multă osteneală, până câștigă proseliți. Decă vreți să sciiți, trebuie să vă spun, că reformele după părerea mea nu sunt suficiente pentru a stinge revoluția, în tot casul însă o vor limita. Nici măsurile luate din Sofia nu vor fi suficiente.

După părerea mea însă, centrul de gravitate al mișcării revoluționare nu este în Macedonia, ci în Bulgaria, unde fiind acum oprită, se va face organizație secretă. Macedoneanul accentuă, că scie, cum-că mulți din conaționali lui sunt de părere contrară. În general însă Macedoneanul îi comunică corespondentului lui „N. Fr. Pr.“, că după părerea lui nu ne putem aștepta la cine scie ce lupte crâncene în primăvara acésta.

## SCIRILE DILEI.

— 12 (25) Februarie.

Recursul în casație, ce l'a înaintat d-l Victor Lazar, condamnat în procesul contra broșurei „Darul de Paști“ la 4 luni închisóre și 600 cor. amendă, a fost respins de Curia din Budapesta.

Moșie recăștigată. „Drapelul“ e înformat, că d-l Zeno Mocsonyi de Foen, mare proprietar în Bulciū, a reușit să cumpere pe séma fiului său Antoniu Mocsonyi de Foen aprópe jumătate din moșia strămoșescă de la Foen, în preț de peste un milion coróne.

Un ȋiar german, care apără interesele României. ȋiarul „Vaterland“ din Viena într'o polemică cu ȋiarul „Frkf. Ztg.“ susține, că art. 7 din constituția română nu se póte revisui fără prejudiciul poporului român, care în urma schimbării acestui articol ar fi espus la o adevărată invasiune din partea jidovilor.

Congres economic internațional la Roma. De la 6 până la 9 Aprilie se va ținé la Roma un congres internațional economic. Acésta adunare a fost concepută la esposiția universală din Paris de la 1900 și va discuta toate cestiunile privitoare la economia și buna stare a popórelor, despre creditele rurale, despre societăți de asigurare, despre învățământul economiei la școle, despre creșterea vitelor, despre culturile și producțiunile speciale în diferitele ramuri de industrie (zahăr, fructe florí etc.); despre păduri etc. La congres póte lua parte orî cine, care va adresa cel mult până la 15 Martie o cerere cătră secretarul general al comitetului de organizare, Comm. Dr. E. Ottavi (Camera dei deputati, Roma, via Poli 53), arătând secțiunea din care vré să facă parte și trimițând 20 fr. taxa de membru. După închiderea congresului se vor face escursiuni.

## Emigrarea jidovilor din România.

În nr.-ul 88 al „G. Tr.“ de la 2 (14) Noemvrie 1880 sub titlul: „Emigrarea Israelitilor din România“ cetim următoarele:

„Se scrie din Brema cu data de 4 Noemvrie: Lloydul german de nord a luat asupra-și ȋilele acestea transportarea a trei mii israeliți români la New-York, cari încă în anul acesta vor duce în împlinire hotărîrea lor de a emigra în America. S'a format un comitet în România, care cu concursul unor coreligionari bogati din Germania și Franța pórtă speșele drumului. Alimentația după ritul jidovesc pe timpul călătoriei este garantată. Și în luna acésta emigrarea se continuă în aceeași măsură. S'a calculat, că până la finea anului acésta numărul jidovilor, cari se vor fi imbarcat la Brema pentru America, se va urca la 80.000 persoane.“

Decă scirea acésta publicată înainte de asta cu 23 ani s'ar fi adevărit și decă emigrările s'ar fi continuat nu în măsura aceea (80.000 în două luni: Noemvrie și Decemvrie), ci numai câte 40.000 pe an, séu și mai puțin, astăđi în România n'ar mai esista chestiune evreescă. Din nenorocire însă în acești 23 ani nu numai, că nu au emigrat, dér fórté mulți au imigrat în România...

Procesul contra foștilor miniștri bulgari. La interogatorul martorilor în privința primului capitol din actul de acuzare asupra violării Constituției și a delictelor politice, ca terorismul electoral, disolvarea ilegelă a municipalităților, interȋicerea întrunirilor, cea mai mare parte a martorilor depun în defavórea acușatorilor. Martorul Naciovici, fost ministru în cabinetul Ivancioff fiind bolnav, nu s'a prezentat. Apărătorii au cerut cu insistență citarea din nou a acestui martor.

ȋiar maghiar în Făgăraș. De curénd a început să apară în Făgăraș o foiță săptămânală sub titlul „Fogaras és Vidéke“. Redactorul acestui nou ȋiar este d-l Thierfeld David.

## FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

### Istoria unei crime.

De Maxim Gorki.

(2) (Urmare).

2.

Când a intrat Ionel în cărciumă, fața lui fú atinsă de un val de aer gros și umed, care îi șterse de pe obraji senzația usturimei provocate de ger, întocmai cum i-ar fi șters-o o cărpă udă și caldă. Boltitura era acoperită de un strat gros de fum albastru, ér ochii îl usturau, ajungénd în contact cu el, în nasul lui pētrunse duhórea de rachiu, tutun și unsóre afumată; în cărciumă era o larină și tărăboiū infernal — și tóte acestea îl impresionară pe Ionel atât de mult, încât îl apucară amețelile. Se strecură încet printre mese, căutându-și un loc, dér nu găsi. În tóte colțurile ședeau cărăuși cu nasurile roșii, și lucrători pe jumătate goi cu mutre de bețivan, ér nisce vagabunđi sdrențoși aruncau din ochii lor tálhăresci nisce priviri cercetătoare și fioróse. Unul

din ei, un flăcău deșirat, cu mustață roșie, făcú semn lui Ionel și îi dîse întindéndu-i mâna:

— Bună séra, flăcăule! Haid' șeđi cu noi.

Ionel tresări și se loví cu umérul de-o femeie mică, durdulie. Fața ei era roșie ca un ardeiū copt, ér sprâncenele ei negre erau gróse ca nisce mustețe.

„Bagă de sémă, nătărăule“, îi strigă cu voce răgușită femeia.

În colțul din față al cărciumei, sub candela de dinaintea icónei, ședeau un om singur; Ionel se apropiă de el.

— Imi dai voie să șed și eu aici?

— Poftim.

Kusin se așeđă pe un scaun, își desbumbă gulerul mantalei și dîse: „Măicu-lită, Dómne! Ce de ómeni!“

— Un local, ca acesta nici-odată nu-i gol. Ești de la vr'un sat?

— Da.

— Cauți de lucru?

— Da.

— Aici nu-i prea găsi.

— Așa?

— De sigur. Eu sunt de trei sēptemâni pe aici.

— Și n'ai găsit nimica?

— Imi vine se crap de ciudă.

Repede, ca o șopírlă, se strecură un chelnér pe lângă masă.

— Poți să-mi aduci un ceaiū, îi strigă Ionel, și începú să esamineze mai de-aprópe pe vecinul său. Era un flăcău cam de vr'o douē-deci și cincí de ani, îmbrăcat într'o jachetă femeiescă căptușită cu vată, murdară și ruptă. Era înalt și perit și ținea capul aplecat pe masă, parcă ar fi vrut să-și ascundă fața dinaintea ómenilor. Fața lui era acoperită de răní, ce îi rămăsese, de când a zăcut de vēr-sat, mustețe și sprâncene n'avea. Din când în când își ridica capul tuns câte cu o smâncitură repede și energică și se uita la Ionel cu ochii lui mari, ca și cum ar plânui ceva. Observând, că și Ionel se uita la el tot așa de cu atențiune, își strînse buzele subțiri, par-că ar vré să zimbescă, și dîse încet: „Aveam și eu o manta și o căciulă — le-am prăpădit. Nu mai am, decât părăchea acésta de cisme...“

El își întinse picioarele sale lungi pe sub masă și adăgă: Și pe acestea le voi vinde în curénd, orî le voi schimba.“

Lui Ionel i-se făcú milă de el și îl apucă grija, că și el are s'o pătésed tot așa.

— Póte totuși vom găsi ceva.

— Unde? Atăția suntem, câte frunđe galbene tómnă. Uite colo, ce de ómeni șed acolo, și toți vor să mănânce!

— Hai să bem la olaltă ceaiū! dîse Ionel.

— Mulțumesc, eu am bēut, însă decă ai avé plăcere — un pähărel?... Ș suspină adénc.

Ionel își pipăi cu limba banii în gură, se gândi, făcú semn chelnérului a degetul și îi dîse apăsat: „Adă o jumătate pentru doi!“

Ciupitul zimbi de bucurie, dér nu dîse nici un cuvént.

— Unde măi tu? întrebă Ionel.

— Aici în apropiere. Plătesc trei cepe pe nópte. Dér tu?

— Eu am sosit tocmai în cliptul asta.



**Conferința d-rei Adela Xenopol.** Duminecă după amiazi a avut loc la Ate-neul român conferința d-rei Adela Xenopol „*Despre lumină*”. D-sa a vorbit despre educația ce ar trebui să se dea femeilor române, despre mișcarea feminină în țară, care de cât-va timp a început să facă progrese simțitoare. Mișcarea feminină, dice conferențiară, se datorește brutalității și autorității prea mari a bărbaților. A combătut teoriile d-rei Dunca Schiau, care a susținut, că scopul educației este să facă din femeie soție devotată și mamă bună, pe când d-ra Adela Xenopol susține să facă un tovarășă de luptă pentru existență al bărbatului. D-na Dunca Schiau a susținut, că mama este factorul principal în educație, pe când conferențiară susține, că scopul principal sunt mijlocele materiale de care dispune o mamă, ca să poată educa pe copii! În ziua în care femeile se vor emancipa (!) când mamele vor ajuta deopotrivă cu bărbații nevoile casei, atunci o nouă viață va începe pentru lumea în-țrăgă. „Decât drepturi Evreilor, mai bine drepturi femeilor!”, a zis între altele conferențiară.

**Un escroc isteț a tras pe sfără sеп-țemănilor trecute pe doi episcopi într'un mod foarte „genial”.** El s'a prezentat anume întâiu la episcopul din Sabaria, pe care îl înscințase telegrafic din Viena, că sosese la ora cutare într'o afacere confidențială. Episcopul și-a trimis trăsura la gară și l'a găzduit trei zile pe escroc, care s'a prezentat sub numele unui consilier din ministerul ungar de pe lângă persoana Maiestății Sale. Escrocul a cerut la plecare împrumut de la episcop 6000 corone până va sosi acasă. Peste câteva săptămâni episcopul mergând la Viena și-a ținut de datorie a întorče visita Domnului consilier. Când colo ce se vede? În ministeriu exista în adevăr un domn, care purta acel nume, însă nu era identic cu óspele din Sabaria. Aceași manevră a pus-o la cale cu episcopul din Nitra și cu un canonic tot de acolo. Poliția din Viena a pornit cercetare și a și prins pe escroc, care era un jidov cu numele Strassnov alias Szendrei în etate de 35 ani născut în Matesalca (Sătmariu) și care a fost deja pedepsit în 4 rânduri pentru escrocherii: odată la 8 luni, apoi la un an, a treia oară la 1½ ani și în fine la 4 ani temniță. În urma isprăvilor sale din urmă de sigur, că jupânul Strassnov-Szendei va căpăta vr'o 5 ani.

**Nouă fabrică de fesuri.** Tóte fesurile ce le pórtă Turcii sunt făcute în Austria. Fabricile, carel produceau asemenea articole s'au fusionat de câțiva ani într'o societate pe acțiuni și au monopolizat tot comerțul cu fesuri. Se vede însă, că acest comerț a luat o mare dezvoltare, deoarece marile industrii din Moravia și Sile-

sia au simțit nevoia înființării unei fabrici noue de fesuri la Bielitz.

## Sciri locale.

**Pentru masa studenților români din Brașov** au intrat: de la „Lugoșana” institut de credit și economii în Lugoș (ajutor) 50 cor., ér de la d-l I. I. C. din Brașov 20 cor. Primescă marinimóșii donatorii cele mai vii mulțămite. — *Directiunea școlilor medii gr. or. din Brașov.*

**Serata societății „Crucea Roșie”** ce era să se țină în 1 Martie a. c. a fost amânată pe Marți 3 Martie din cauza do-liului de curte în urma morții archiduce-sei Elisabeta. Biletele, carel s'au dat ađi pentru 1 Martie, vor fi valabile și la 3 Martie. Prenotări la bilete de intrare se pot face până la 1 Martie în cancelaria d-lui fișpan.

**Cursul de croit pentru pantofari,** care s'a început aici în ziua de 3 Februarie, se va încheia la 28 l. c. La curs au participat 24 măestrii pantofari din Brașov. Resultatul muncii de până acum se află espus într'o sală de la școala industrială de stat și se póte visita gratis de cei interesați între órele 10—12 a. m. până la 28 Februarie.

## Corespondența „Gazetei Transilvaniei”.

*Chimitehnicul-de-Câmpie, Faur 1903.*

Onorată Redacțiune! Este deja cunoscut on. public românesc, care cetese „Gazeta Transilvaniei”, că subscrișul în nisuița de a edifica în localitate o nouă biserică, am avut de a mă lupta—și încă fără succes—pe lângă indiferentismul unora și cu o mulțime de intrigă și cu patima acestui nefericit popor spre beutură, una din cauzele principale a nereușitei mele. Ca să încerc tóte, prin Maiú 1900 formasem o reuniune de cumpătare față de beuturile spirtuóse. Reuniunea sdrobită fiind de apucăturile șirete ale crișmarilor evrei, în urmă am alergat la scutul legii și pe baza §-lui 74 al art. de lege 40 din 1874 am cerut de la fisolgăbirul cercului Ludoș, de care se ține și comuna mea, ca să dispună închiderea crășmelor în Dumineci și sərbători de dimineța până după inserat, căci am băgat de sémă, că în aceste zile, și chiar sub decursul sf. Liturghii, se bea mai mult vinars.

După-ce d-l fisolgăbiru, singur din motivul că i-am scris românesc, m'a respins cererea, în urmă a trebuit să mă adresez cătră d-l viceșpan din Turda, — spre a puté stórce respectarea legii sus citate. Numai așa și numai după aceea s'a dat pro forma un ordin primăriei comunale, ca să impună crișmarilor închiderea criș-

melor pe timpul serviciului dumneđeese din Dumineci și sərbători. Acest ordin însă, cu durere trebuie să constat, nici când nu s'a observat și nu se observă cum ar trebui, deoarece nimeni nu controlăză primăria comună, decât își îm-plinește séu nu datorințele în această privință.

A fost destul din parte-mi pașul acesta, ca să ating ambițiunea de șovinist a d-lui fisolgăbiru și ca să fiu descris la ministeriu de cine scie ce mare „daco-român” și rěsvrător, ér pe basa acestor informațiuni neintemeiate, de-arëndul în tot anul să fiu șters din lista propusă de Veneratul Consistoriu Metropolitan din Blășiú spre împărțășire din ajutorul de stat. Astfel și din ajutorul de stat de pe anul trecut, din districtul protopopesc al Ludoșului, numai eu și preotul Orbean din Iclánzel n'am fost împărțășiți.

Décă eu am comis fapte „contrare statului”, pentru-ce nu se procedează de mine pe calea legii și să fiu pedepsit în mod legal, ér nu să fiu astfel scurtat de un drept ce ni-l garantéza la toți preoții chiar legile unguresci?

În cele din urmă, deși m'í aflú o fórte mare satisfacție sufletéscă, că sufer de atâți ani pe nedreptul pentru o cauză sfântă și dréptă, și deși din tótă manopera adversarilor nu pot conchide decât la o procedere neleală și injurióasă când și în mine, cel mai retras preot, cel mai pacinic cetățen al acestei patrii comune și care nu sciu să fi comis vre-o faptă contrară statului, véd un om „primejdios”, — to-țuși și de astă-dată mă simț îndemnat a protesta sus și tare în contra nedreptății ce mi-se face, și invit organele subalterne administrative, că decă au pentru-ce, atunci să procedă față de mine pe calea legii, ér nu cu astfel de arme să caute a mă șicana și amări.

*Teodor Harșianu,*  
paroch gr. cat.

## Representații, concerte și petreceri.

**Societatea literară a școlarilor de la gimnasiul superior fundațional din Năseú** invită la serata literară-declamatórică-musală, care se va aranja Duminecă 1 Martie 1903 în sala de gimnastică de la gimnasiu. Începutul la 6¾ óre séra. Prețul intrării de persoană 1 coronă. Venitul curat e destinat în favorul fondului societății. Contribuiri peste taxă și oferte marinimóse se vor publica în raportul anual al gimnasiului.

**Programa:** 1. Cuvént de deschidere rostit de președintele societății Romul T. Perian, școlar în cl. VIII. 2. „Rugăciunea” melodie de E. Ștefanuțiu. cor micst. 3. „Mihnea și baba”, de D. Bolintineanu, declamare de E. Sasu, școlar în cl. VIII. 4. „Poutporiul II” de I. Murășianu, orchestră. 5. „Despre carneval, baluri și dansuri”, disertațiune de R. T. Perian școlar în cl. VIII. 6. „Salată italiană”, de R. Geneé,

voie de mine! Vréu să trăesc și eu. Ei bine, pot eu acum să am milă cu vechilul?

Salakin tăcú și apoi dișe cu adéncă convingere: Numai de mine am milă, de altul de nimeni.”

— Firesce, dișe Ionel.

După páharul al treilea se rėzimau améndoi cu cótele pe masă, cu fețele în-tórse unul către altul, iritați de rachiú și de larmă. Salakin începú să povestéscă fără cap și códă cu vorbe multe și incoherente din viața și isprăvile lui.

— Eu sunt un copil găsit, dișe el. Eu trebuie să sufer tótă viața mea pentru păcatul mamei.

Ionel se uita la fața ciupită și iritată a noului său prietin, dedea aprobător din cap, prin ceea ce îi veniau améțeli.

— Ionel, di și sé mai dea o jumétate. Acum e tot una, strigă Salakin cu un gest desperat.

Ionel rěspunse: „Asta se póte”.

(Va urma.)

cor bărbătesc. 7. „Țiganul la vėnat”, anecdotă de T. Speranță, predată de A. Brumariu, școlar în cl. VIII. 8. „Carneval de Veneția”, de Ch. Dancla, quartet de violine, esec. de V. M. Moldovanu, Is. P. Pop, I. Rusu, școlari în cl. VIII. și R. Popa, școl. în cl. VI. 9. „Surugiul”, cãntecel comic de V. Alexandri, predat de Greg. Căilean școl. în cl. VII. 10. „Marș” orchestră, 11. „Conul Leonida față cu reacțiunea”, comedie într'un act de I. L. Caragiale, pred. prin Ilariu Boțiu școl. cl. VIII. și \* \* \*. 12. Cuvént de închidere rostit de vicepreședintele societății: Ioan Enuica, școl. în cl. VII. Dans.

## Literatură.

A apărut:

„**Din istoria școlilor noastre**” nr. 1 **Vicențiu Babeș** ca director districtual de școle, de George **Joandrea**, învățator. Cu un portret al ilustrului academician. Format 8º 32 pag., tipar curat cu litere noué, Tipografia I. Hereș Lugóșiu. Prețul 40 bani. Comandele se pot face la autor în Lugóșiu. După cum vedem din prefață, autorul intenționează scóțerea unei serii de publicațiuni privitoare la trecutul școlilor noastre populare. Începutul îl face cu broșura de față, în care ne descrie activitatea ilustrului nostru academician Vicențiu Babeș, pe timpul cât a avut poporul român fericirea de a-l avé în mijlocul séu ca director districtual de școle. Urmézá apoi interesante circulare ale valorosului veteran, pe care îl avem încă în viață și încopciézá aceste circulare cu comentarii obiective, pe carí cetitorii mai bine le vor sci aprecia. În fine autorul apelézá la on. public să-i trimită documente, circulare, ordinațiuni etc. privitoare la școlile noastre populare și închieie cu următoarele cuvinte: „Munca și ostenéla mea vor fi recompensate atunci, când On. public și mai ales bărbații noștri de școlă vor sprijini publicațiunea de față și cele următoare cu aceeași căldură și dragoste neprihănită, cu care le-am scris și întocmit”.

Recomandăm cetitorilor noștri acésta lucrare.

Revista „**România Musicală**”, a intrat în a-l XIV-lea an de luptă pentru propășirea muzicii în România. Redacți-a și administrația: București, str. Olteni 46. Abonamentul în țérá: 12 lei pe an; pentru învățatorii și preoții rurali, 8 lei pe an. Nr. 3, de la 1 Februarie 1903, cuprinde următorul sumar: „Societatea lirică română”: De-ași fi rege, Faust, Crispin și Cumătra, de Don Remi. Patriotismul d-nei Darcée, de Refa. Corespondențe Paris, Théroigne de Mirecourt, de Leon Hautemulle, Iași. Concertul d-rei Tacu; Producțiunea elevilor Conservatorului: Concertul d-lui Caudella, de I. Șor; Făl-ticeni: Societatea „Cultura”, de Anel. Sciri scurte: Din străinătate; Din țérá.

## ULTIME SCIRI.

**Viena, 24 Februarie.** „Neue fr. Presse” dice, că după informațiunile ce le primesce din Constantinopol, Pórta are intenția de a face unele obiecțiuni față cu reformele, carí însă n'ar fi îndreptat direct contra reformelor.

**București, 24 Febr.** Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitóre va fi prelungită până la 1 Martie a. c.

Circulă svonul, că oficerii din reserva armatei române au primit avisul de a fi pregătiți pentru un cas de mobilizare.

## Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 23 și 24 Februarie n.

Pomul verde: Wolf, Gimpel, Radó, Budapesta; Stern, Dobrițin.

Europa: Iacobi, Linz; Németh, Oradea; Virágháty Clușiú; Konrad, Stoos; D-na Kruspér, Oradea; D-na Manicátides, București; Spuker, Gy. Kőzéplak; Kordina, Reiner, Budapest; Bradel, Fuchs, Werner, Bernt, Böhm, Viena.

București: Weidner, Sibiu; Klupe, Arad Șenchea, Făgăraș; Hausner, Korniss, Pollak, Hoffmann, Pesta; Forschner, Kleinberger, Stoss, Kornheimer, Alsing, Sűs, Viena.

Europa: Urban, fișpan, Arad; Ellenbogeu Lespezú; Popper, Fiume; Pollak, Clușiú; Justus, Brück, Bretz, Gábory, Klein, Pesta; Zimmermann, Eder, Steiner, Viena!

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**  
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

— Așa! — Ei, am puté să durmim împreună.

— Fórte bine.

— Cum te chiamă?

— Ion Kusin...

— Pe mine mă chémă Salakin, ér cu numele de botez Ieremia.

Apoi tăcură améndoi și se uitau unii la alții zimbind. Când chelnerul aduse rachiul și Ionel umplú paharul lui Salakin, acesta se sculă, luă paharul și fntinse spre Kusin și dișe: „Sé bem, ca semn, că am încheiat prietenie”.

Lui Ionel îi plăcură aceste vorbe. Turnă rachiul vitejesce pe gátlej, se óțeri și dișe mulțumit: „Așa, decă suntem doi, merge mai ușor!”

— De bună sémă.

— Eu am venit pentru întâiași dată în oraș, să caut de lucru. Mai fusesem eu și mai înainte pe aici, dér veniam și plecam éráși. Acum am venit să stau, dișe Ionel, și umplú éráși paharele.

— Și eu. Mai înainte lucrăm la moșie. Apoi — m'am luat la cértă cu vechilul și m'a isgonit. Cănele, cu péru roșu!

— Mie mi-a murit tata nu de mult. Acum sunt și eu — mare...

La masa vecină ședeau doi căraúși, carí améndoi erau murdăriți cu ceva alb. Ei se sfădiu tare și unul din ei, un om mai în virstă, dēdú cu pumnul în masă și strigă: „Așa-i trebuie!”

— Ei cum? întrebă celălalt, care avea o barbă négră și un semn pe frunte.

— Écă așa! Sė simtă! Ce fel de lucrător era el? Lucrătorii sunt dór făina, aluatul, pânea lui Dumneđu! Ér ceilalți, carí nu sunt vrednici de lucru, sunt tărítele. Nu sunt buní, de cât de hrană pentru vite...

Toți fără deosebire sunt vrednici de milă dișe cel cu barba négră.

Salakin asculta vorbele celor doi și dișe: „Nu-i adevérat!”

— Ce nu-i adevérat?

— Ceea ce ai diș despre milă. Uite ia-mé pe mine de pildă: Vechilul Mațeiú, dușmanul meu, — de ce m'a isgonit? Am muncit doi ani de zile cinstit. De odată i-se năzăresce, că nu sciu ce ași fi diș Mariei bucătăresei... Apoi că ași fi furat nisce hățuri... Sė le fi căutat. Și vine de odată: Sė plecú! N'am nevoie de tine. Cum așa?

El n'are nevoie de mine? Dér eu am ne-

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandație.)

**Scrieri economice.**

**Manual complet de agricultură rațională**, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Fărăstru și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. **Agrologia**, s.eu Agricultura generală. 34 c.ole de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 cor.ole.

Vol. II. **Fitotechnia**, s.eu cultura specială a plantelor, 38 c.ole de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 cor.ole.

Vol. III. **Zootechnia**, s.eu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăunăria și lăptăria, 49 c.ole de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 cor.ole.

Vol. IV. **Economia Rurală**, s.eu organizațiunea și administrarea moșilor mari și mic. Costă 8 cor.ole.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesc esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatură română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză t.ote caștiunile cele mai mari ca și pe cel. mic. privit.ore la agricultura română din t.ote ț.erile locuite de Români, pe basa progreselor actuale ale științei și tehnicei agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acuma în limbile culte: germană, francesă, etc.

**Economia pentru ș.colele poporale** compusă de Teodor Roșu, învăț.ător la ș.cola princip.ală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

**Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor** de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panșite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

**România agricolă**, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „S.erae în ț.eră s.eracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

**„Cartea Plugarilor“** s.eu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8<sup>o</sup> costă 50 b. (+ 6 b. porto).

**„Stupăritul“**, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru încep.ători și pentru t.oti iubitorii de acest ram al economiei, de Const. Dimian, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8<sup>o</sup>. Prețul cor. 1.60 (cu posta cor. 1.70)

**Inșoțirile de credit** împreunate cu inșoțiri de consum, de v.ândăre, de viieri, de lăptări etc. Indreptare practică pentru înșințarea și conducerea de astfel de inșoțiri, de F. W. Raiffeissen. Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură d in comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

**Grădina de legume**, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

**Vinuri din p.ome**, de Gr. Halip prof. Este o carte în care se dau explicați și învăț.ături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite p.ome. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

**„Sfaturi de aur“**, pentru sătenii români de t.ota starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

**Imbunătățirea stării s.ătenului**, de Gr. G. Peucescu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

**„Cultura și îngrijirea grăului“**, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

**„Economia“**, pentru ș.colele poporale, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

**„Buna chivernisală“**, de Teodor V. Păcățian. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

**Scrieri istorice.**

**Memorii din 1848—49** de Vas. Moldova, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

**Viata și operele lui Andrei Mureșianu**, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blăși, Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand. al din Blăși.

**„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“**, interesanta și eminenta conferență, ce a țin.uto d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea morm.ântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

**„Pentru memoria lui Avram Iancu“**, ap. l. dat cătră ministerul de interne D. Percz. prin d. l. Dr. Amos Frăncu n cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 cor.ole. În România 2 lei plus 5 bani porto.

**„Pintea Vitezul“**, tradițiunii legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. O-a mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind f.orte interesante tradițiunii și istorisirii din t.ote părțile, pe unde a umb. at Pintea. Prețul 40 bani. plus 6 bani porto.

**„Românul în sat și la ăste“**. Acesta este titlul unei nou.ă cărți, ce

d-l Ioan Pop Reteaganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

**Lupta pentru drept** de Dr. Rudolf de Ihering traduc.ere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

**„David Almășianu“**, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura ac.osta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

**„Ț.eranul român și ungar din Ardeal“**, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

**Mănăstirea Putna** în Bucovina de Iraclie Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

**Cursul la bursa din Viena.**

Din 24 Februarie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	101.10
Renta de cor.ole ung. 4%	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	93.80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.55
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.60
Bonuri rurale ungare 4%	93.85
Bonuri rurale croate-slavone	99.60
Impr. ung. cu premii	201.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	159.—
Renta de h.ărtie austr.	100.80
Renta de argint austr.	100.80
Renta de aur austr.	121.10
Rente austr. 4% de cor.ole	101.10
Losuri din 1860.	154.25
Acții de-ale B.ăncei austro-ungară	15.75
Acții de-ale B.ăncei ung. de credit	741.50
Acții de-ale B.ăncei austr. de credit	686.50
Napoleondori	19.07
Mărci imperiale germane	117.02 1/2
London vista	239.92 1/2
Paris vista	95.35
Note italiene	95.50

**Cursul pieței Brașov.**

Din 25 Februarie n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.80	V.ënd.	18.84
Argint român.	18.60	„	18.76
Napoleond'ori.	19.04	„	19.07
Galbeni	11.20	„	11.30
Mărci germane	116.90	„	117.20
Scriș f.onc. Albina 5%	101.—	„	102.—
Lire turcesci	21.40	„	—
Ruble Rusesci	—	„	—

**Fie-care scie, că**  
**Sem.ınțele impregnate de năpi a ie lui**  
**MAUTHNER**  
**pentru nutreț, dau cele mai bune r.ode, de asemenea că**  
**Sem.ınțele pentru grădini de bucătărie, furnisează cele mai frumoșe**  
**Zaravatură, și din sem.ınțele de flori**  
**ale lui Mauthner ies cele mai frum.ose flori.**

Cu un cuv.ınt **sem.ınțele** lui **Mauthner** sunt cele mai bune. **depositele** cele mai mari și prețurile de tot ieftine. 865,1—48.

**Pianino**

negru, elegant adjustat, sunet minuat și **un clăvir englezesc** pentru **concerte** cu repetiție mehanică duplă sunt de v.ândăre f.orte ieftin. (851,4—4.)

Strada Vămei 7, (etagiul I.)

**Spirit denaturat**

din fabrica de spirt a firmei Friedrich Czeil și filii, care **are escelentă putere de iluminat** și e f.orte **cu spor**, se cap.ătă cu prețul d.ilei în depositul de ape minerele la

Wilhelm Dresnandt,

10—12 Strada Vămei Nr. 23.

**TIPOGRAFIA**

**A. Mureșianu**

Brașov, T.êrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este prov.ăduț cu cele mai bune mijl.oce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a put.ă esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateț.ă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE  
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,  
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ  
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ  
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURĂ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE  
pentru t.ote speciile de serviciuri.

BILANȚURĂ.

Compturi, Adrese,  
Circulare, Scrișori.  
Couverte, în to.ă m.ăvimeă.

TARIFE COMERCIALE,  
INDUSTRIALE, de HOTELURĂ  
și RESTAURANTE.

PREȚURĂ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORM.ENTARĂ.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov T.êrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

**Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.**  
**Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.**

**Plecarea trenurilor din Brașov.**

**Dela Brașov la Budapesta:**

- I. Trenul mixt la ora 5-20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8-13 min. s.era.
- IV. Tr. acc. la órele 6-45 m. dim.

**Dela Brașov la București:**

- I. Trenul de pers.ole la ora 3-55 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 6-55 m. dim.
- III. Trenul mixt la órele 11-40 a. m.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).

**Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:**

- I. Trenul de pers. la ora 5.19 min. dim. (are legătură cu Tușnad la ora 9.18, cu Ciuc) Szereda, la ora 10.46 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de per. la ora 3-15 m. p. m.

**Dela Brașov la Z.êrnesci (gar. Bartolomeiu)**

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 5-26 min. p. m.

**Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:**

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la óre 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 min. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Gyimes).

**Sosirea trenurilor în Brașov:**

**Dela Budapesta la Brașov:**

- I. Tren accel. la órele 10-4 m. s.era.
- II. Trenul de pers.ole la ora 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9-27 min. s.era.

**Dela București la Brașov:**

- I. Trenul accel. la ora 2.18 min. p. m.
- II. Trenul mixt. la ora 9-23 min. p. m.
- III. Trenul pers. la ora 5.— m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la ora 7-55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

**Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:**

- I. Trenul de pers.ole la óre 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda óra 3-20)
- II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
- III. Trenul mixt, la ora 6-50 m. s.era (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

**Dela Z.êrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)**

- I. Trenul mixt la ora 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.

**Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:**

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
- II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 6-50 min. s.era. (Are legătură cu Tușnad-Diuc-Gyimes.)